

Vegyesházi királyok

Tartományúri hatalom

III. András a nemesekre és az egyházra támaszkodva erősíteni próbálta a királyi hatalmat, de 1301-ben váratlanul meghalt.

Andrással férfiágon **kihalt az Árpád ház**. Minden eddiginél hevesebb **trónharcok** kezdődtek.

Legitim koronázás feltételei:

1. Szentkoronával
2. Esztergomi érsek
3. Székesfehérváron

- Legnagyobb birtokállomány: Csákok (ÉNY), Kőszegiek (Dunántúl) és a subicsok.
- Olyan királyt akartak akit mozgatni tudnak.
- Trónkövetelők: Anjou Károly, Cseh Vencel, Bajor Ottó
- 1301: Megkoronázzák I. Anjou Károlyt! (Ez nem volt legitim megkoronázás!!!)
- 1308: pesti gyűlés, pápa nyomására a tartományurak többsége tudomásul vette a királyt!
- 1310: Legitim koronázás (Kán László)
- Fő feladat: tartományúri hatalom felszámolása
- Támasz főpapság, nemesség, városi főpolgárság
- Eszköz: tartomány urak egymás elleni kijátszása
- A rozgonyi csatában a szász polgárokkal összefogva győzte le az Abákat (1312)
- Csák Mátéval nem tud leszámolni.
- 1321: Csák Máté természetes halált halt
- Végül 1322-1323 folyamán leszámol a Subicokkal és Babonicokkal, ill. 1323-ban a Németújváriakkal is, ezáltal végérvényesen megszilárdítva hatalmát (1323 nyarán visszahelyezi székhelyét Budára).
- 1323-ra a Károly kezébe került az ország
- Mérsékelt birtokadományok: honor, hivatalhoz járó királyi vár és birtok (Ezek jövedelme a szolgálati idő alatt a hivatal betöltőjét)
- A bárók jövedelme a király jóindulatán múlott
- A honorok birtokosa saját zászló alatt vonulhattak hadba: **bandérium**
- Bárói bandérium: familiárisok, honorbirtok kötelezett katonaelemei, kötelesség és kiváltság
- Saját bandériummal rendelkező: zászlóúr
- A király akarata az egész országban érvényesült
- Döntési mechanizmus: tisztviselőkkel vitatja meg
- A király kiskorúsága vagy távollét esetén a király helyettese a
- Nádor: igazságszolgáltatásban központi szerepet ... A király után a legnagyobb méltóság.
- Országbíró: XII. századtól, ítélkezési hatásköre a társadalom minden rétegére vonatkozott

I. Károly ábrázolása a Thuróczi-króniában

I. Károly címere

- Tárnok mester: A királyi udvarházak tárnokainak felügyelője, pénzügyeinek intézője, kincseinek őrzője.
- Erdélyi vajda: XII. századtól Erdély király által kinevezett kormányzója
- Bánok: déli tartományok királyi kormányzói
- Népeség: Elnéptelenedett vidékekre betelepülők → felvidék: morvák, lengyelek (Belőlük szlovákok); Kárpátalja: ruténok (Oroszok)